

Els firals de Bellvís fan història

Lídia Arderiu Reñé, Montse Baiges Minguella,
Berta Lacruz Vilarrubí, Maria Solé Ferran

Comissió de Firals de Bellvís

RESUM: El present article tracta de la història dels Firals de Bellvís, una festa popular que reivindica una tradició del poble. En honor a la seva 20a edició, la recerca desvetllarà els orígens de la festa iniciada l'any 1997, l'evolució que ha tingut i les fonts d'inspiració. Una celebració històrica que trasllada l'espectador al 1637, tres anys abans de la Guerra dels Segadors, quan les tropes de Felip IV s'assenten a Catalunya i comença la tensió amb els camperols. L'article aprofundeix en el conjunt d'elements que conformen la festa, com ho serien el context històric en què s'emmarquen els fets, els seus personatges, com va sorgir la idea, qui foren els seus impulsors o la importància de la participació de la gent del poble.

PARAULES CLAU: Firals, Bellvís, història, Guerra dels Segadors, poble, evolució, Anella, Cal Bufalà, festa.

ABSTRACT: This article addresses the story of Els Firals de Bellvís, a popular festival which claims a tradition of the village. In honour of its 20th edition, our research will reveal the origins of this celebration, initiated on 1997, and its evolution. An historical celebration that immerses the spectator in 1637, three years before the Catalan Revolt (Guerra dels Segadors), when Felip IV's troops were established in Catalonia and tension raised with the farmers. The research goes into detail with the different elements that take part of the celebration, such as the historical context, its characters, how the idea was born, who were its promoters or the importance of people's involvement.

KEY-WORDS: Firals, Bellvís, history, Guerra dels Segadors, village, evolution, Anella, Cal Bufalà, bank holiday.

INTRODUCCIÓ

Què són els Firals de Bellvís?

L'últim cap de setmana de juliol, els Firals utilitzen

l'amor i la guerra de fa més de 350 anys per explicar-nos una llegenda que va passar a Bellvís. La història gira al voltant de l'Anella de Cal Bufalà: aquesta família tenia una prerrogativa reial que li permetia jutjar a tothom que truqués a la seva anella en busca d'ajuda.

Els Firals ens situen al 1637, tres anys abans de l'inici de la Guerra dels Segadors. El Senyor de Bufalà decideix organitzar una fira a Bellvís un cap de setmana de l'estiu. Les tropes de Felip IV, comandades pel Capità Rodrigo, arriben a Bellvís i saquegen les collites dels pagesos locals, mentre que el Senyor de Bellvís, el principal noble del poble, veu l'oportunitat de casar la seva filla, la Maria, amb el capità de l'exèrcit. Tot i això, durant aquell cap de setmana es descobreix que la Maria ja té un romanç amb el Joan, un pagès del poble. Eren persones de dues classes socials diferents i, per tant, la concepció de l'època no entenia que poguessin estar

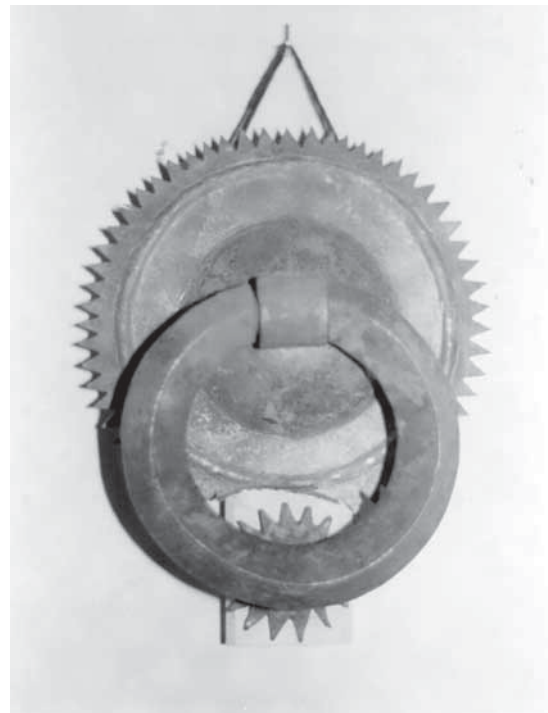

Foto 1. L'Anella de Cal Bufalà, l'element central de la història de la festa. Autor: Francesc Fabregat

juntes. El Joan i la Maria, decidits a lluitar pel seu amor, truquen a l'anella del Senyor de Bufalà, que els ofereix un judici just enmig de l'expectació del poble.

A banda d'això, els segadors veuen com les collites, que ja acostumen a ser més aviat minses, són arrabassades per part dels soldats i el poble intenta fer fora les tropes del Capità Rodrigo per recuperar la seva normalitat.

Deixant de banda l'argument de la història, els Firals són una barreja de teatre, fet per actors locals, una fira d'artesanía on es concentren firaires d'arreu del país, i espectacles que complementen l'obra, com els malabars, la gimnàstica, les danses o els malabars de foc. Uneixen la gent de Bellvís en un conjunt d'actes populars que omplen el cap de setmana d'activitats molt diverses. El públic pot comprar articles artesanals, gaudir del teatre, però també pot sopar un plat típic

Foto 2. La participació del poble sempre ha estat important. A la fotografia, habitants fent el tradicional sopar. Autor: cedida

de l'època i veure un carro en flames anant pel mig del carrer en l'espectacle de foc.

En total, els Firals suposen una combinació de recerca, col·laboració i implicació de tot un poble que converteix, durant uns dies, Bellvís en un municipi del segle XVII.

ORÍGENS I EVOLUCIÓ

Aquest 2016 s'ha celebrat la vintena edició dels Firals i, investigant sobre els seus orígens per aportar un punt diferent a la festa i donar-li més rellevància, hem vist que hi ha molt poca informació sobre els Firals i mai s'ha fet un estudi amb profunditat de què són i

què representa aquesta festa per Bellvís. Per això hem iniciat una investigació que ens ha dut als orígens i l'evolució que han tingut els Firals en aquests anys.

La primera edició dels Firals de Bellvís es celebrà l'any 1997 però la seva projecció va començar dos anys abans, l'any 1995. Francesc Fabregat, amant de les festes populars, va creure que a Bellvís era possible fer també una festa d'aquest tipus. Parlant-ho amb Josep Maria Boté i després també amb els regidors Carme Moncasí i Jaume Llovera, es van iniciar les reunions per portar endavant un projecte que identifiqués el poble. Gràcies a l'ajuda de Joan Grau, especialista en festes, es van fer diverses propostes, com ara els Fets de Gatén o la Verge de les Sogues, fins que es va arribar a la Llegenda de l'Anella de Cal Bufalà, una història idònia per crear identitat i convertir-se en tradició.

Tal i com explica Francesc Fabregat, habitual de festes com la Patum de Berga o els *Sanfermins*, es va fer una reunió amb el Joan Grau per decidir el tema, i allí es va "firmar un contracte com el del Messi", que es com defineix el tros d'estovalles on es va fer el primer esbós del que seria després la festa.

A partir d'aquí i gràcies a una gran recerca es va començar a plantejar el guió de l'obra. L'inici dels firals comptà amb la col·laboració de diverses persones i entitats locals i d'arreu de Catalunya. Podem trobar l'Esbart Dansaire de Sant Cugat, que va proporcionar

Foto 3. A dalt, modistes confeccionant els primers vestits. Autor: Francesc Fabregat. A baix, part d'estovalles on es va escriure el primer esbós de la festa. Autor: Maria Solé.

ajuda per les danses, els gegants i el brau. En Santiago Maestro va donar un cop de mà per fer el teatre al carrer, ajudant amb el guió, mentre que el Centre de Documentació i Museu Tèxtil de Terrassa va donar assessorament sobre el tipus de roba i els vestits de l'època. D'aquesta manera, amb "quatre retalls de roba", com explica Francesc Fabregat, es van poder cosir els primers vestits dels Firals, gràcies a l'ajuda de persones del poble.

Arribem al 2016 amb 20 edicions que han anat sofrint canvis, millores, problemes i innovacions però amb un esperit renovat per atreure la gent. De fet, allò que preocupava més a la nova Comissió de Firals era captar noves persones i intentar deixar-hi empremta.

L'estructura de la festa segueix sent la mateixa, però hi ha aspectes paral·lels que han anat evolucionant. Un dels més destacats és l'aparició de la figura del "padrí", que s'ha introduït per celebrar la vintena edició dels Firals. Es tracta d'un personatge conegut popularment que s'encarrega de passejar pel poble durant el cap de setmana de la festa i de fer un pregó el diumenge al matí, després del bateig del fill del Senyor de Bufalà. El primer a ostentar aquest títol és el crític de cinema Àlex Gorina.

A banda d'això, també s'han introduït algunes petites funcions teatrals noves, com les bagasses, o se n'han suprimit d'altres, com l'estenedor. Els malabars tradicionals i els malabars de foc han guanyat importància i s'ha creat una associació, els Saltimbankis, que es dedica a fer aquesta funció als Firals i a altres festes arreu de Catalunya.

Els escenaris de l'obra també han estat motiu de modificació. Als seus inicis, l'acció només ocupava un carreró del poble, però aquest espai s'ha anat ampliant i, actualment, tota la Plaça Verge de les Sogues serveix per recrear el Bellvís del segle XVII. D'aquesta manera, el teatre utilitza espais tan diversos com les escales de l'església, l'Anella de Cal Bufalà o una tarima construïda per a què els nobles vegin les festes, mentre que el poble balla i fa malabars al mig del carrer. El carreró on va començar tot s'ha convertit en el "passadís per la història", ple de plafons que ens transporten a l'època esmentada i fan un repàs de les anteriors edicions dels Firals.

Tot i això, no és fàcil aixecar un projecte d'aquestes característiques i haver aconseguit arrelar-lo al poble durant gairebé vint anys. És important destacar que tot gira al voltant dels habitants de Bellvís i Els Arcs: aquest és el cor dels Firals ja que tant el teatre, el ves-

tuari, maquillatge, decorats, cuina, espectacles i l'organització estan fets per voluntaris i entusiastes i no pas per professionals. És una festa que poc a poc s'ha anat fent gran, com una família, i en la qual els nens tenen un gran paper, tenint en compte que són el futur, els encarregats de prendre el relleu.

Aquesta és la raó per la qual una novetat de la 20 edició de Els Firals ha estat la creació de l'Any Firals. Consisteix en un conjunt d'activitats repartides al llarg de l'any amb l'objectiu d'incentivar la participació del poble i, especialment, dels més petits. S'han fet diverses activitats, com ara l'Hort poètic o la Cursa de la cordera, que es feia antigament a Bellvís i s'ha volgut recuperar. Però l'activitat més destacada ha estat "Juguem a fer Firals", on els infants han realitzat activitats relacionades amb titelles, malabars, gegants, jocs tradicionals i acrobàcies i, durant cinc dies, han recreat l'esperit dels Firals.

CONTEXT HISTÒRIC

La festa d'Els Firals està situada al juliol de l'any 1637, tres anys abans que esclatés el Corpus de Sang, que va donar inici a la Guerra dels Segadors (1640-1652). Val a dir que la data és una convenció de l'obra del teatre per donar més veracitat a la representació, i que tots els fets que ocorren van passar en un període de temps més ampli, sobretot entre els anys 1590 i 1640. L'escenari de la festa és Bellvís, un petit poble de les Terres de Ponent, que fins a la construcció del Canal d'Urgell i les seves sèquies van rebre el malnom del Clot del Dimoni, ja que era una zona molt àrida i seca, amb hiverns molt freds i estius molt calorosos; però, tot i això, era un territori molt preuat per l'alta producció cerealística que alimentava sobretot la ciutat de Barcelona i els seus voltants. Més concretament, la festa es du a terme a la Plaça Verge de les Sogues, on es troba l'església actual de la vila, però també les cases pairals de les famílies bellvissenques més influents dels segles XVIII i XIX, com són Cal Bufalà i Cal Borràs, entre d'altres

El territori i els bandolers

La festa d'Els Firals comença amb una marxa de torxes des de la plaça de l'església de Bellvís fins als Arcs. Els Arcs és un poble situat a tres quilòmetres de Bellvís; actualment és un agregat, però tradicionalment sempre han estat vinculats compartint parròquia també amb el municipi d'El Poal. Aquest llaç també benefi-

ciava els habitants de Bellvís, ja que era el punt més pròxim on podien obtenir aigua corrent, utilitzant la Bovera (el riu Corb al seu pas pels Arcs) quan la bassa de Bellvís estava eixuta o contaminada (Balaguer, 1986: 193-195)

Als Arcs apareixen per primer cop en la festa els bandolers, un grup de bandits que segresten les noies de famílies riques per cobrar sucoses recompenses. En aquest cas, demanen la protecció del poble justificant que les seves accions són la revenja als impostos reials tan alts, que empobreixen cada cop més la majoria de la població mentre que les classes privilegiades (la noblesa i el clergat) n'estan exemptes (Lladonosa, 1972: 3-4).

La fira, moment de festa

El dissabte al matí, després que el pregoner (una figura molt important en la vida social dels pobles, ja que era qui transmetia les ordres des de la classe dominant a la resta de la població) anunciï l'inici de la festa, es representa una cercavila que, tot i que la majoria dels seus elements siguin contemporanis, manté l'essència de les rues pels carrers tocant instruments populars. Actualment es toquen gralles i timbals, però la seva difusió no va ser fins al segle XVIII i principis del segle XIX (Arroyo, 1995: 199-237), de manera que a l'època hauríem trobat flabiolaires acompanyats per timbals fonsos i grups de ministrils (flabiol, tamborí, tarota i sac de gemecs) (Castells, 1961).

També el dissabte al matí comença la fira. Al segle XVI creixen i es desenvolupen les grans fires on, durant determinades dates cada any, els comerciants es reuneixen per formalitzar les seves transaccions comercials (Espino i Martí, 2012: 61). Segons l'obra de teatre, la família De Bufalà havia aconseguit el permís reial per organitzar-ne una anual, d'àmbit regional, i és tal la importància que obté que es converteix per als veïns de Bellvís en la Festa Major d'estiu, ja que els patrons són durant els mesos freds: la Mare de Déu de les Sagues (apareguda el dia 26 d'octubre de 1190, patrona de la pluja) i Sant Sebastià (del 20 de gener, protector de les pestes). Durant aquesta fira impera el caràcter festiu, amb danses, malabars i, també, una crida a la diversió per part del Senyor de Bufalà. Val a dir que aquestes fires beneficiaven tant a les classes baixes (era un bon moment per a la festa, la disbauxa i tot el que comportava) però també per a les autoritats,

les quals apliquen un impost addicional a les mercaderies.

La jerarquia social

Durant els tres dies que duren Els Firals, els veïns de Bellvís es vesteixen amb robes que pretenen imitar les vestidures dels pagesos de l'època, representant la piràmide jeràrquica social: les dues o tres famílies de la noblesa local i la gran massa de pagesos, jornalers i alguns petits artesans.

El dissabte a la tarda comencen els actes centrals d'Els Firals. El Senyor de Bufalà dona l'inici a la festa acompanyat de la seva esposa, la família de Bellvís (formada pels esposos i la seva única filla, la Maria), el senyor Batlle i l'esposa i el capellà de Bellvís.

A més, com a convidats hi són presents diverses personalitats de l'alta aristocràcia catalana i hispànica: Guillem Ramon I de Montcada i d'Alagó-Espés-Castre-Cervelló i Anna de Silva (marquesos d'Aitona i de la Pobra de Castre, comtes d'Osona, vescomtes de Cabrera, Bas i l'Illa, etc.), Enric Ramon Folc I de Cardona i de Cabrera i Catalina Fernández de Córdoba-Figueroa y Enríquez de Ribera (ducs de Sogorb i de Cardona, marquesos del Pallars i de Comares, vescomtes de Vilamur, etc.), Lluís Ramon Folc I de Cardona i Fernández de Córdoba-Figueroa (fill dels anteriors) i Mariana de Sandoval-Rojas y Enríquez de Cabrera (comtes d'Empúries, comtes-ducs de Prades, ducs de Lerma, etc.) i Francesc Dalmau II de Rocabertí i de Safortesa (vescomte de Rocabertí).¹

La vida al carrer

Durant aquest espai de la fira, es representen diverses escenes teatrals independents que pretenen acostar-nos a la vida quotidiana d'aquella època. En l'exemple del Carrer Major s'instal·la un rentador amb sogues per estendre la roba neta, i allí es desenvolupen les tertúlies de les dones del poble, que xafardegen sobre el jovent, les autoritats municipals, comenten les notícies que arriben a través dels parents que viuen fora del poble, es donen consells i es critiquen. El rentador és un punt essencial de la cohesió veïnal, ja que s'hi reuneixen les mares i mestresses de casa i configuren els múltiples llaços que lliguen les diverses famílies del poble.

En representació de les classes marginals urbanes trobem un cec demanant almoïna acompanyat d'un nen que el guia i, de vegades, també toca el violí. A més,

¹ Aquesta informació està extreta dels plafons que cada any s'instal·len a un dels carrerons d'entrada a la Plaça Verge de les Sagues de Bellvís per informar als visitants sobre la història d'Els Firals.

apareix un rodamón, popularment anomenat l'embaucador, que porta potatges miraculosos de les Índies per curar els mals i dolències dels veïns de Bellvís; això reflecteix la tradició dels remeis naturals fets amb plantes de la zona (camamilla, timó, romaní, ruella, card, etc.) que es transmetien de generació en generació a través de les dones de la família.

Foto 4. L'embaucador amb gent aplegada al voltant. Autor: cedida.

Aprofitant els dies de festa, a Bellvís també ve un grup de bagasses que s'anuncien per tota la Plaça de l'Església, i les seves maneres s'oposen a la moral que es vol imposar amb l'aplicació de la Contrareforma. La religió és un element que durant els segles de l'Edat Moderna cada vegada agafa més importància, sobretot amb la relació cada cop més estreta entre poder civil i econòmic i Església (en la jerarquia eclesiàstica només es podia entrar a partir de cert nivell econòmic que la majoria de famílies no es podien permetre, de manera que les autoritats civils i les eclesiàstiques formaven part de les mateixes famílies i procuraven pels seus interessos). L'objectiu de la Contrareforma, a nivell local, era suprimir les creences paganes, algunes precristianes i d'altres de resultes de la pèrdua de prestigi de l'Església cristiana després del final del Papat d'Avinyó (1309 - 1377, quan es va reflectir més clarament que l'Església actuava com un senyor feudal més) i amb la manca de referents espirituals que va produir la Pesta Negra (1347 - 1351, amb la mort d'un terç dels habitants del continent europeu (Espino i Martí, 2012: 175-182).

En aquest context, l'Orde de la Santíssima Trinitat va aconseguir molta rellevància al poble de Bellvís. L'any 1583, el rector de Bellvís va traspasar el santuari

de les Sogues a aquest orde per a que el salvessin de l'estat de ruïna en el qual es trobava i construïssin al municipi un convent (Balaguer, 1986: 147-160) i l'any 1585 es van crear les confraries del Nom de Jesús i de la Verge del Roser per intentar "acabar amb la plaga de la blasfèmia contra el Santíssim Nom de Jesús i de Maria Mare seva" i "en veure el gran profit i utilitat que porta que aquests noms siguin alabats i exaltats", dirigides per diversos veïns influents de Bellvís, amb la participació de totes les famílies del poble i amb el suport del Bisbat d'Urgell i l'Orde dels Dominics, entre d'altres (Balaguer, 1986: 169-173). Als Firals, l'Orde dels Pares Trinitaris també hi és present mentre guien els nens orfes amunt i avall de la plaça intentant trobar-los una família que n'adopti algun.

En l'època de Els Firals, l'estructura de la població es definia com d'Antic Règim, és a dir, hi havia una alta mortalitat, especialment infantil (la meitat dels nens no arribaven a l'any de vida), causada per les males collites, les malalties i les pestes, la falta d'higiene i medicines, etc. Això es compensava per una alta natalitat, de manera que era normal que les dones es casessin abans dels 25 anys (en el cas de la noblesa, abans dels 20), i que tinguessin una mitjana de 7 o 8 fills, assegurant així la descendència de la família. Quan s'arribava a l'edat adulta, les possibilitats de sobreviure augmentaven, de manera que es podien trobar algunes persones de 60 anys o més, ja molt velles. Tot i això, els parts suposaven moments de risc per a la vida de la mare. El resultat era una gran quantitat de població infantil i poca gent gran (Espino i Martí, 2012: 51-53).

Una de les escenes més destacades durant la fira és

Foto 5. Els Segadors demanant ajuda al poble. Autor: cedida.

l'arribada dels segadors. Ells formen part de la classe més baixa en el món rural. Són gent que, o no tenen drets d'úsdefruit de cap finca, o les seves terres són tan petites que no en tenen prou per a viure'n tot l'any, i per això han d'anar a treballar per altres pagesos o senyors com a jornalers. En el cas dels Firals, els segadors són persones d'altres pobles que fugen de la misèria que provoquen les tropes del Regne de Castella, que arrasen els camps i destrueixen les collites en detriment dels petits propietaris agraris. En el seu viatge, van de poble en poble buscant refugi (que no troben en els veïns de Bellvís per por a la repressió) i els adverteixen de les malvestats que viuran quan les tropes castellanques arribin al municipi.

Un cop de nit, als Firals es viu una altra escena molt destacada dins la festa, el sopar dels nobles. A l'estil medieval, les autoritats gaudeixen del seu banquet mentre la gent del poble els distreu amb música, danses, poesia, acrobàcies, etc. Es reflecteix, d'una manera idealitzada, la dualitat entre els dos estaments i la relació que hi ha entre ells: el poble alimenta i entreté la noblesa que, en cas de guerra, els protegirà dels enemics.

La política local i internacional també en Els Firals

Aquesta protecció és necessària quan els soldats castellans del rei Felip IV (a les ordres del Comte-Duc d'Olivares, que n'era el primer ministre) arriben a Bellvís i declaren l'estat de guerra i d'ocupació com a condició bàsica per als preparatius de la guerra contra França. Aquest és l'argument que s'exposa davant dels veïns, juntament amb les obligacions que aquests tenen amb els soldats, en un moment de males collites que provoquen el malestar dels pagesos. Els Firals es troben enmig de la Guerra dels Trenta Anys (1618-1648), que va enfrontar tota Europa utilitzant justificacions religioses però amb objectius clarament polítics i territorials, de catòlics contra protestants, però en el cas de Catalunya va ser un dels motius per a la Guerra dels Segadors, a causa de la gran pressió fiscal que patien els ciutadans i la prolongació de les lluites de la Monarquia Hispànica contra França fins a l'any 1659, quan es va signar la Pau dels Pirineus (Lladonosa, 1971: 5-15). Al poble de Bellvís, trobem constància de l'arribada dels soldats castellans l'any 1639 a través de l'escrit que signen els regidors anunciant que, al mateix dia, les campanes havien sonat per obra de la Mare de Déu de les Sogues, ja que ningú les havia po-

gut tocar (Villanueva, 1851: 286)

L'arribada dels soldats precipita els fets de l'obra teatral. Es destapa el romanç entre la Maria i el Joan, la filla i hereva i un treballador del Senyor de Bellvís, respectivament, tot i que ja era un secret que coneixia tot el poble però que s'amagava com un tabú. La solució per part del Senyor de Bellvís és l'acusació d'algun delictes greus al noi, i aquest és l'incendi d'un dels pallers del noble. Això reflecteix la gran importància de l'agricultura en aquesta societat (més del 80% de la població s'hi dedicava directament), que depenia gairebé en totalitat de les condicions climàtiques. (Espino i Martí, 2012: 38-39). Els Firals se situen a l'inici de la Petita Edat de Gel, un període de fred, sequeres i inundacions, que van contribuir al malestar general. Aquest fet va afectar també als habitants de Bellvís i Els Arcs, amb les riudes dels anys 1597 i 1617 (l'Any del Diluvi), que van assolir Els Arcs i totes les finques al voltant del Riu Corb; entre els anys 1625 i 1635 es va patir una sequera acusada que va originar diverses peregrinacions al santuari de les Sogues (Espino i Martí, 2012: 25-34; (Balaguer, 1986: 115-135).

Foto 6. A dalt, el Joan i la Maria amb les mans a l'Anella de Cal Bufalà. Autor: cedida. A la fotografia inferior, el grup de soldats que arriben al poble. Autor: cedida.

Durant la representació teatral, també es fa referència als privilegis que ha aconseguit la família De Bufalà. Tot i que les primeres dades sobre aquest llinatge són posteriors a la data d'Els Firals (al balcó de la casa pairal hi està gravat l'any 1726), a l'obra té molt protagonisme ja que són ells qui organitzen la fira i també els que vetllen per a l'aplicació de la justícia separada del poder civil. Els Bufalà, tot i que no se'n sap l'origen, podrien venir d'una família de burgesos que van comprar el títol nobiliari o que s'hi van emparentar a través de matrimonis, o van aconseguir els privilegis amb la conquesta d'Amèrica (això explicaria parcialment el fet que l'escut i el nom derivi de búfal). Aquests privilegis són els que permetrien al Senyor de Bellvís d'igualar-se amb la noblesa provincial i de tractar amb equitat amb el capità dels soldats castellans referint-se a la seva amistat amb el monarca hispànic (Balaguer, 1986: 175-180).

Tradició i cultura

A Els Firals, quan s'arriba al moment de gaudir de la festa, es pensa en danses populars, que es representen davant dels nobles. Hi són presents el ball pla, la corrandà, la bolangera, el ball de les torxes, el ball dels gegants (que representen els primers senyors de Bellvís després de la conquesta cristiana, en Pere de Bellvís i n'Ermessenda de Montcada) i el ball del búfal (l'emblema dels De Bufalà). A més, es representa la tradició del foc amb l'espectacle del grup Saltimbanks i el ball dels torets de foc, entre d'altres.

El diumenge al matí d'Els Firals es manté la missa dels diumenges, amb l'escena del bateig de l'hereu de Cal Bufalà, pel qual es fan més danses i balls, en aquest cas a càrrec dels infants del poble. En haver sortit de l'església, el Senyor de Bufalà tira monedes d'or (de xocolata) entre els assistents, en un gest de demostració del seu poder econòmic.

EL FINAL DE FESTA. CONCLUSIONS DE L'ARTICLE

Als Firals acaben diumenge a la nit enmig de l'orgull per haver fet les coses bé i el cansament de la feina acumulada de totes les persones implicades. No és una fidel representació de la història del segle XVII, però ha aconseguit l'objectiu principal que es van proposar els seus impulsors: crear identitat, arrelar-se a Bellvís i ser un símbol representatiu del poble.

Els Firals de Bellvís són una festa única, que compar-

teix trets amb altres festes representatives del patrimoni festiu català, com són la Patum de Berga, per la centralitat de la plaça i el gran ús del foc, i les fires d'estiu per a l'ambientació dels espais. Una altra característica que identifica Els Firals és el seu origen pagà, deslligat de la majoria de festes que es basen (especialment en les dates) en la religió cristiana, com també va ocórrer en la creació de l'Aquelarre de Cervera.

La implicació del poble, un fet que sí és similar a altres celebracions locals, ha estat un dels elements centrals per a què els Firals anessin augmentant cada any d'espais, personatges i anés diversificant les activitats que es fan durant el cap de setmana. A més, la voluntat i capacitat d'innovació en alguns aspectes ha fet que, actualment, ja hi hagi vint edicions d'una festa que, en uns inicis, no tenia gaire pressupost per començar.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

ARROYO I JULIVERT, S. (1995). "Els grallers del Vendrell: dels primers noms a les primeres colles (1784-1926)". *Miscel·lània Penedesenca*, 21, 199-237.

BALAGUER I SALVIA, GERMANS (1986). *Bellvís. Del Tossal de les Sogues al Canal d'Urgell*. Balaguer, Offset Romeu.

CASTELLS, P. (1961). *Origen de la cobla. Llibre de la Festa Major de Torroella de Montgrí*. Associació del llibre de la Festa Major de Torroella de Montgrí.

ESPINO I LÓPEZ, A. i MARTÍ I ESCAYOL, M. A. (coords. 2012). *Manual d'història moderna universal*. Bellaterra: Serveis de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 2012

LLADONOSA, J. (1971). *Lleida durant la guerra dels Segadors*. Barcelona: Rafel Dalmau.

LLADONOSA, J. (1972). *El bandolerisme a la Catalunya occidental (1473-1616)*. Barcelona: Rafel Dalmau.

VILLANUEVA, J. (1851). *Viaje literario a las iglesias de España*. Volum XVII. Madrid, Imprenta de la Real Academia de la Historia.